

Opinions of Grade 11 Secondary School Students About What is Classroom Management

Sibel Guven

Education Faculty Canakkale Onsekiz Mart University, Canakkale, Turkey
E-mail: s_guven@comu.edu.tr

Abstract

The purpose of this research is to reveal the views of the 11th grade secondary school students as to what classroom management is and whether teachers are successful or not in classroom management. In the research, the qualitative research design is used. Depending on the purpose of the research, the sample of the research was selected as the typical case sampling. The sample of the study is occur of 91 eleven primary school students studying in four different secondary education institutions. In this study, a semi-structured interview form was used to collect data. Data collected in the study were analyzed using a content analysis technique, which is a holistic technique that is interrelated and structured in a certain logical relationship.

Key Words: classroom management, classroom management effectiveness, content analyse.

Sınıf Yönetiminin Ne Olduğuna İlişkin 11. Sınıf Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşleri

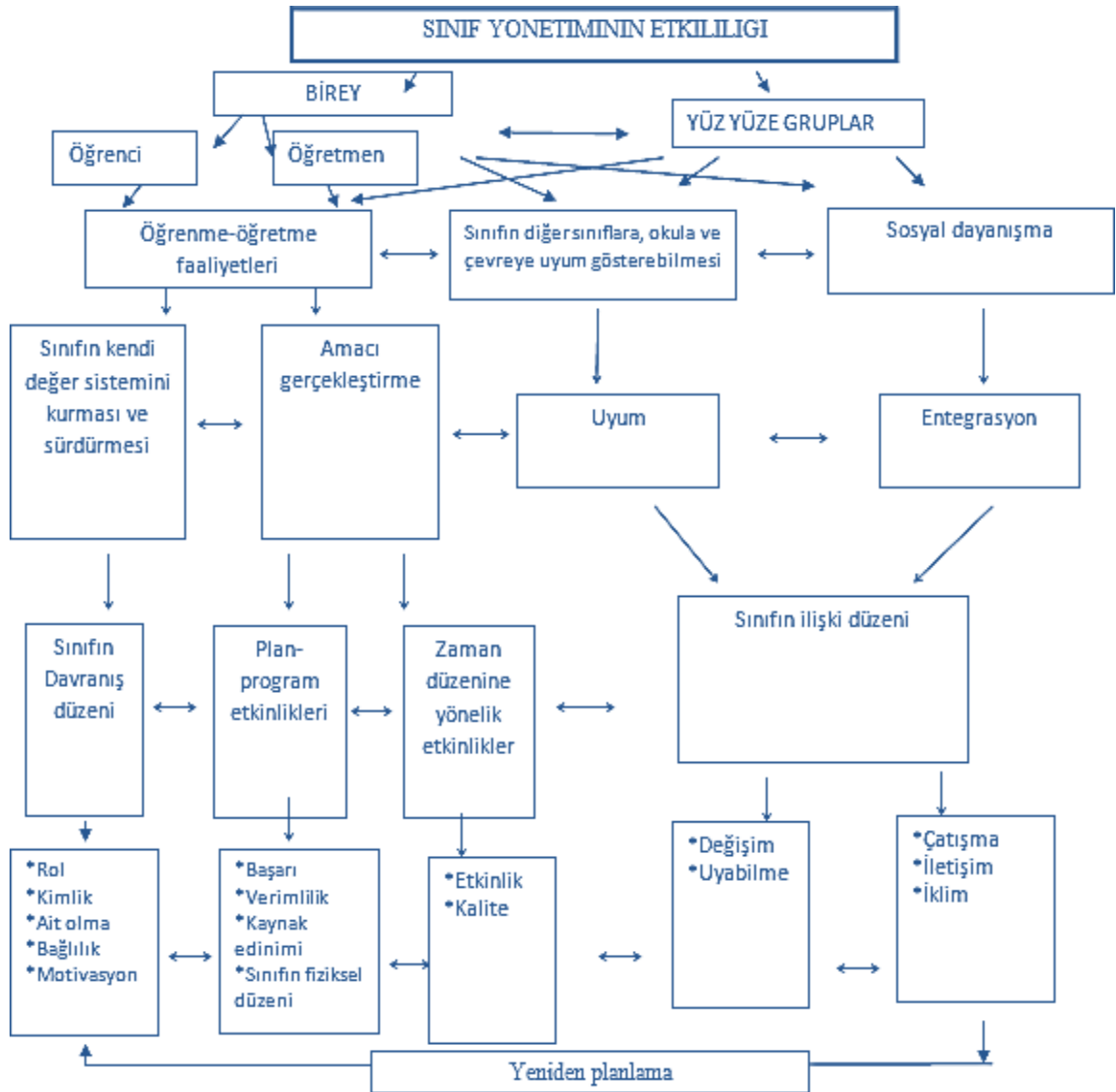
Öz

Bu araştırmanın amacı, sınıf yönetiminin ne olduğu ve öğretmenlerin sınıf yönetiminde başarılı olup olmadıklarına ilişkin 11. sınıf ortaöğretim öğrencilerinin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma paradigması kullanılmıştır. Araştırmanın amacına bağlı olarak araştırmanın örnekleme tipik durum örnekleme olarak seçilmiş, eğitim öğretim hayatlarına farklı dört ortaöğretim kurumunda devam eden 91 on birinci sınıf öğrencisi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Verileri toplamak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada toplanan veriler, birbiriyle bağlantılı ve belirli bir mantıksal ilişki içerisinde yapılandırılmış bütüncül bir teknik olan içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir.

Anahatar Kelimeler: sınıf yönetimi, sınıf yönetiminin etkililiği modeli, içerik analizi

1. GİRİŞ

Her örgüt gibi sınıfın amaçları doğrultusunda hareketini sağlayacak bir yönetime gereksinim duyulmaktadır, buda sınıf yönetimi ile mümkün olmaktadır (Toprakçı, 2017). Sınıf yönetiminde, tepkisel, önlemsel, gelişimsel ve bütünsel olmak üzere 4 model kullanılmaktadır. Bu modeller dışında alan yazında sınıf yönetimi modelleri olarak ele alınabilecek birçok model daha bulunmaktadır (<http://www.hulyaguvenc.com/home/sinif-yonetim-modelleri/>). Bu modellerden biri de sınıf yönetiminin etkililiği modelidir. Sınıf Yönetiminin Etkililiği Modeli, Güven (2012) tarafından alanyazın taraması sonucuna dayanarak (Karlı 2004), sınıfta yönetsel etkililiğin belirlenmesi ve değerlendirilebilmesi için sınıf yönetimindeki birey olarak öğrenci ve öğretmen ve çalışma grupları düzeyleri ile etkililik boyutları olan, amacı gerçekleştirme, değer sisteminin kurulması ve sürdürülmesi, uyum ve entegrasyon boyutlarının bir birleşimi yapılarak oluşturulmuştur.

Şekil 1. Sınıf Yönetiminin Etkililiği Modeli (Güven, 2012)

Güven (2012)'e göre sınıf yönetiminin etkililiği; sınıftaki birey olarak öğretmen, birey olarak öğrenci ve yüz yüze gruplar düzeylerinin, her birinde ve genel olarak tüm sınıfta, belirlenen etkililik ölçütleri olan amaçların gerçekleştirilmesi, çevreye uyum sağlanması, entegrasyonun sağlanması ve değer sisteminin kurularak sürdürülmesi ile öğrenme-öğretme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, sosyal dayanışmanın sağlanması ve sınıfın diğer sınıflara, okula ve çevreye uyum sağlanması, şeklinde tanımlanmıştır. Sınıf yönetimi becerileri, tüm eğitim kurumlarında görevli öğretmenler için olduğu kadar ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenler için de büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle ortaöğretim kurumlarında yürütülen derslerin kalitesini etkileyen önemli değişkenler arasında, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin yer aldığını söylemek yanlış olmaz. Buradan hareketle bu çalışmada sınıfın bir bireyi olarak öğrencilerin, sınıf yönetimine ilişkin görüşleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, sınıf yönetiminin ne olduğu ve öğretmenlerin sınıf yönetiminde başarılı olup olmadıklarına ilişkin 11. sınıf ortaöğretim öğrencilerinin görüşlerini ortaya koymaktır.

2. YÖNTEM

Araştırmada belli olgu veya olayları kendi doğal ortamları içerisinde çok yönlü ve derinlemesine incelemeyi gerektiren nitel araştırma paradigması kullanılmıştır (Saban ve Ersoy, 2016). Nitel araştırmaların en önemli özelliği insanları, varlıkları ve olayları kendi doğal ortamlarında incelemesidir (Punch, 2005). Bu nedenle nitel araştırmalar derin ve ayrıntılı konular üzerinde çalışma kolaylığı sağlarlar (Patton, 2014).

2.1. Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın amacına bağlı olarak araştırmanın örnekleme tipik durum örnekleme olarak seçilmiş, eğitim öğretim hayatlarına farklı dört ortaöğretim kurumunda devam eden 91 on birinci sınıf öğrencisi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Tipik durum örnekleme, evreni en iyi temsil etmesi düşünülen, bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanıyan amaçlı örnekleme türlerinden, araştırmaya ilişkin evrende var olan birçok durumun içinden tipik olan diğer bir ifadeyle sıradan ve ortalama bir durumun tespit edilerek örnekleme olarak seçilmesidir (Başaran, 2017). Katılımcıların, cinsiyet, okul türü ve disiplin cezası alıp almamalarına ilişkin durumları tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların cinsiyet ve okul türüne ilişkin durumları

	Cinsiyet	Okul türü
Kadın	63	
Erkek	28	
Fen Lisesi		34
Meslek Lisesi		13
Anadolu İmam Hatip Lisesi		16
Anadolu Lisesi		28
Toplam	91	91

Tablo 1’de, katılımcıların cinsiyet ve okul türüne ilişkin durumları verilmiştir. Tablo 1’e göre, araştırmaya katılan ortaöğretim 11. sınıf öğrencilerinin 63’ü kız, 28’i erkektir. Yine araştırmaya katılan 91 ortaöğretim 11. Sınıf öğrencisinin 34’ü fen lisesine, 13’ü meslek lisesine, 16’sı imam hatip Anadolu lisesine ve 28’i ise Anadolu lisesine devam etmektedir.

2.2. Veri Toplama Aracının Hazırlanması ve Verilerin Toplanması

Bu araştırmada verileri toplamak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcıların kişisel bilgileri, ikinci bölüm de ise 5 açık uçlu soru yer almaktadır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formunun geliştirilmesinde alan yazın taramasının ardından geliştirilen taslak görüşme formu 3 uzman görüşüne sunulmuş ve değerlendirilmeleri istenmiştir. Daha sonra uzman görüş ve önerileri doğrultusunda yönerge ve maddelerin açık ve anlaşılabilirliği sağlanmıştır. Bu süreçte soruların güvenilirliği Miles & Huberman’ın (1994) formülü [$\text{Güvenirlilik} = \frac{\text{Görüş birliği}}{\text{Görüş birliği} + \text{Görüş ayrılığı}}$] kullanılarak, hesaplanan uyum katsayısı 0,70 ve üzeri maddeler forma alınmıştır (Taşdemir ve Taşdemir, 2016). Araştırma kapsamında verilerin toplanması için gerekli izinler alınmış, ancak araştırmacının ses kayıt cihazı kullanmasına izin verilmemiştir. Bu nedenle araştırmacı katılımcıların içten ve samimi olarak soruları yanıtlayabilmeleri için yazışma yöntemi ile veri toplamayı tercih etmiştir. Yazışma yöntemi ile veri toplama bir konu hakkında konuya ilişkin hazırlanan soru kağıdını gönderip, işlenerek geri yollanmasını sağlamak şeklinde yapılmaktadır. Bu türün en önemli özelliği, görüşmecinin bulunmamasıdır. Araştırma kapsamına dâhil edilen okulların her birine görüşme formları bırakılmış, görüşme formları öğretmenler tarafından öğrencilere uygulanmıştır.

2.3. Verilerin analizi

Araştırmada toplanan veriler, birbiriyle bağlantılı ve belirli bir mantıksal ilişki içerisinde yapılandırılmış bütüncül bir teknik olan içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizinin amacı, araştırma sorusu doğrultusunda katılımcılardan elde edilen verilerin içerikleri hakkında sistematik veriler elde etmek ve bu verilerden hareketle yinelenen çıkarımlar yapmaktır (Gökçe, 2006). Araştırmada, verilerin analizi sırası ile, ilgili soruya verilen cevabın okunması, her bir kâğıda sayfa numarası verilmesi, adlandırma ve kodlama, tasnif etme ve kategori geliştirme olarak gerçekleştirilmiştir. Kodlama sırasında

parantez içinde kişi numaraları ve öğrenci kısaltmasını temsil etmesi adına “Ö” harfi ve cinsiyeti bildirmesi açısından “E” ya da “K” harfleri kullanılmıştır (örnek; Ö1, E).

3. BULGULAR

Bu bölümde katılımcılardan toplanan verilerin analizi sonucunda ulaşılan bulgulara yer verilmiştir.

3.1. Ortaöğretim 11. Sınıf Öğrencilerinin Sınıf Yönetiminin Ne Olduğuna İlişkin Görüşleri

Ortaöğretim 11. sınıf öğrencilerinin sınıf yönetiminin ne olduğuna ilişkin görüşleri incelenmiş, katılımcıların sınıf yönetiminin ne olduğuna ilişkin görüşleri tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Ortaöğretim 11. sınıf öğrencilerinin sınıf yönetiminin ne olduğuna ilişkin görüşlerinin kategorilere göre dağılımları

Kategori	Ana Tema	Tema 1	Kod
Sınıfın değer Sisteminin kurulması ve yaşatılması	Sınıfın davranış düzeni	Rol	Liderlik (f1),emek (f5), tecrübe (f3), baba (f1)
		Kimlik	Yöneticilik (f2), otorite (f12)
		Ait olma	Saygı (f3), öğrencileri tanımak (f1)
Amacı gerçekleştirme	Plan program etkinlikleri	Bağlılık	Öğrenci ile oluşan bağ (f2), yönetilen topluluğu kurtarmak (f1), empati (f1)
		motivasyon	Önemseme (f1)
	Başarı	Ders işleyişi (f3), katılım (f5)	
	Verimlilik	Verimli ders (f2), hâkimiyet (f3)	
Uyum	Zaman düzenine ilişkin etkinlikler	Sınıfın fiziksel düzenlenmesi	Temizlik (f3), Düzen (f2), organizasyon (f3)
		Etkinlik	Kontrol (f18)
		Kalite	Mutlu ve sağlıklı ders işleme (f1), kurallar (f2)
Entegrasyon	Sınıfın ilişki düzeni	Değişim	Karar alma (f3)
		Uyabilme	Huzur (f2), son söz (f1), uyum (f5), sınıf adına karar verme (f1), çaba (f6)
		Çatışma İklim	Yönlendirme (f1), Düzeni sağlama (f7), yöneltme (f1), sınıfı tanımak (f4), sınıfı bir arada tutmak (f4)
		İletişim	İstenmeyen davranış (f3), söz geçirmek (f5), iyi bir iletişim (f1)
		Toplam frekans	117

Tablo 2’de araştırmaya katılan ortaöğretim 11. Sınıf öğrencilerinin sınıf yönetiminin ne olduğuna ilişkin görüşlerinin kategorilere göre dağılımları verilmiştir. 11. Sınıf öğrencilerinin sınıf yönetiminin ne olduğuna ilişkin görüşleri 4 kategori altında toplanmıştır. Her bir kategori, kategoriyi oluşturan temalar ve temaların oluştuğu kodlar aşağıda sıralanmıştır:

Kategori 1. Sınıfın değer sisteminin kurulması ve yaşatılması

“Sınıfın değer Sisteminin kurulması ve yaşatılması” kategorisi; sınıfın davranış düzeni ana temasını içermekte, Liderlik (f1),emek (f5), tecrübe (f3), baba (f1) kodları tarafından oluşturulan rol teması, yöneticilik (f2) ve otorite (f12) kodları tarafından oluşturulan kimlik teması, saygı (f3), ve öğrencileri tanımak (f1) kodları tarafından oluşturulan ait olma teması ve öğrenci ile oluşan bağ (f2), yönetilen topluluğu kurtarmak (f1) ve empati (f19) kodları tarafından oluşturulan bağlılık temalarından oluşmaktadır. Bu kategoriyi oluşturan toplam kod sayısı (f) 30’dur. Kategorinin oluştuğu tema ve kodlara ilişkin örnek ifade örnekleri aşağıda yer almaktadır.

“... dersin bitmesi için dakikaları saymaz, derste eğlenir dersi sever. İlgisi artar başarısı artar. Öğretmen 40 dakika boyunca öğrencinin ilgisini üzerinde tutmalıdır. Öğrencinin neler yaptığını kontrol etmeli dersle alakasını kesilmesine izin vermemeli...” (Ö34, K)

“sınıfa hakim olmak demektir...” (Ö23, E)
“... sınıfı iyi yönetme öğretmenin öğrencilerle bir bütün olması ve empati kurarak hareket etmesidir” (Ö27, K)
“... gerektiğinde kendini feda etmek gerektiğinde yönettiği topluluğu kurtarmaktır. İnsanın içindeki merhamet, yöneticilik, otoriterlik duygularını ön plana çıkarmaktır” (Ö16, K)

Kategori 2. Amacı gerçekleştirme

“Amacı Gerçekleştirme” kategorisi; plan program etkinlikleri ve zaman yönetimine ilişkin etkinlikler olmak üzere iki ana temayı içermekte, önemseme (f1) kodu tarafından oluşturulan motivasyon teması, ders işleyişi (f3), katılım (f5) kodları tarafından oluşturulan başarı teması ve verimli ders (f2), hâkimiyet (f3) kodları tarafından oluşturulan verimlilik teması; temizlik (f3), Düzen (f2), organizasyon (f3) kodları tarafından oluşturulan sınıfın fiziksel düzenlenmesi teması, kontrol (f18) kodu tarafından oluşturulan etkinlik teması ve mutlu ve sağlıklı ders işleme (f1), kurallar (f2) kodları tarafından oluşturulan kalite temalarından oluşmaktadır. Bu kategoriyi oluşturan toplam kod sayısı (f) 42’dir. Kategorinin oluşturduğu tema ve kodlara ilişkin örnek ifade örnekleri aşağıda yer almaktadır.

“bence sınıfı yönetmek, karşıdaki öğrencileri derste aktif tutmak, anlattığın şeyleri karşı tarafa aktarabilmek, söylediklerini karşı tarafa uygulatabilmektir” (Ö33, K)
“sınıfı yönetmek, düşünceleriyle hareketleriyle bir topluluk olan sınıfı bir konu veya durum altında birleştirmektir. Öğretmenlerimizin bu konuda yetenekleri vardır. Dersin işleyişine yöne vermek de sınıfı yönetmeye dahildir” (Ö5, E)
“bence sınıfı yönetmek, o sınıftaki öğrencilerin ve sınıftaki öğretmenin mutlu ve sağlıklı bir ders işlemesidir” (Ö18, K)
“bir sınıfın her şeyini kontrol etmek demek öğrenimi oluşturmak için bir sınıfı hazırlamaktır” (Ö81, K)
“sınıfın düzenini ve sessizliğini sağlamak gerektiğinde sınıfı organize etmek birlik ve beraberliği sağlamak” (Ö65, K)
“öğrencilerin dersi dinleyecekleri pozisyonu hazırlamak” (Ö57, E)

Kategori 3. Uyum ve Kategori 4. Entegrasyon

“Uyum” ve “entegrasyon” kategorilerinin ikisi de sınıfın ilişki düzeni ana temasını içermektedir. Karar alma (3) kodu tarafından oluşturulan değişim teması, huzur (f2), son söz (f1), uyum (f5), sınıf adına karar verme (f1), çaba (f6) kodları tarafından oluşturulan uyabilme teması sınıfın ilişki düzeni ana teması adı altında uyum kategorisini oluştururken; yönlendirme (f1) kodu tarafından oluşturulan çatışma teması, Düzeni sağlama (f7), yöneltme (f1), sınıfı tanımak (f4), sınıfı bir arada tutmak (f4) kodları tarafından oluşturulan iklim teması ve İstenmeyen davranış (f3), söz geçirmek (f5), iyi bir iletişim (f1) kodları tarafından oluşturulan iletişim teması ise yine sınıfın ilişki düzeni ana teması altında entegrasyon kategorisini oluşturmaktadır. Bu kategoriyi oluşturan toplam kod sayısı (f) 45’dir. Kategorinin oluşturduğu tema ve kodlara ilişkin örnek ifade örnekleri aşağıda yer almaktadır.

• “bence sınıfı yönetmek için ilk adım herkesi anlamak ve tanımak ile başlar. Daha sonra devamı gelir diye düşünüyorum” (Ö1, K)
“ sınıf birliğinin korunması, sınıf içerisinde uyumun saygının adaletin sağlanması sınıf yönetimine girer” (Ö36, K)
“sınıfı yönetmek, öğretmenin öğrencileri hakkında gerekli bilgilere ulaştıktan sonra öğrenciler arasındaki uyumu sağlama, öğrenciler ile birlikte güzel vakit geçirme en önemlisi de öğrencilerin birbirlerine sevgi saygı duyarak vakit geçirme çabasıdır” (Ö3, K)
“öğrenciler arasındaki çatışmayı önlemektir” (Ö64, K)
“o sınıftaki kişilerin yerine kendimizi koyarak nelerden hoşlanıp hoşlanmadıklarını bilerek her şeyi sevdirek öğretmek veya yapmaktır” (Ö30, K)

3.2. Ortaöğretim 11. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Başarılı Olup Olmadıklarına İlişkin Görüşleri

Ortaöğretim 11. Sınıf öğrencilerinin öğretmenlerinin sınıf yönetiminde başarılı olup olmadıklarına ilişkin görüşlerine ait veriler incelenmiş, tablo 3’de katılımcıların öğretmenlerinin sınıf yönetiminde başarılı olup olmadıklarına ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 3. Ortaöğretim 11. sınıf öğrencilerinin öğretmenlerinin sınıf yönetiminde başarılı olup olmadıklarına ilişkin görüşlerine ait frekans dağılımları

Sınıf yönetiminde öğretmenlerin başarılı olma durumu	f
Başarılı	73
Başarılı değil	28
Toplam	91

Tablo 3’de Ortaöğretim 11. sınıf öğrencilerinin öğretmenlerinin sınıf yönetiminde başarılı olup olmadıklarına ilişkin görüşlerine ait frekans dağılımları verilmiştir. Tablo 3’de 11. sınıf öğrencilerinin 73’ünün sınıf yönetiminde öğretmenlerini başarılı buldukları 28’inin ise öğretmenlerini başarısız buldukları görülmektedir.

3.3. Ortaöğretim 11. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlerini Sınıf Yönetiminde Neden Başarılı Bulamadıklarına İlişkin Görüşleri

Ortaöğretim 11. Sınıf öğrencilerinin öğretmenlerini sınıf yönetiminde neden başarılı bulamadıklarına ilişkin veriler incelenmiş, katılımcıların öğretmenlerini sınıf yönetiminde neden başarılı bulamadıklarını ilişkin görüşleri tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4. Ortaöğretim 11. sınıf öğrencilerinin öğretmenlerini sınıf yönetiminde neden başarılı bulamadıklarına ilişkin görüşlerine ait frekans dağılımları

Sınıf yönetiminde öğretmenlerin başarılı bulunmama nedenleri	f
Öğrenciyi tanımama	11
Duygusal çaba yok	3
Kontrol sağlayamıyor	6
Azarlama	12
Katı kurallar	6
Tecrübesiz	4
Not ile tehdit	1
Tahtanın önünden ayrılmama	6
Gürültü	1
Lakap takma	2
Toplam	52

Tablo 4’de Ortaöğretim 11. sınıf öğrencilerinin öğretmenlerini sınıf yönetiminde neden başarılı bulamadıklarına ilişkin görüşlerine ait frekans dağılımları verilmiştir. Tablo 4’de ki katılımcı görüşleri incelendiğinde katılımcıların, 12’sinin azarlama, 11’inin öğrenciyi tanıma, 6’sının kontrol sağlama, 6’sının katı kurallar, 6’sının tahtanın önünden ayrılmama, 2’sinin lakap takma, 1’inin gürültü ve yine 1’inin notla tehdit etme gibi nedenlerden dolayı öğretmenlerini sınıf yönetiminde başarısız bulduklarını ifade ettikleri görülmektedir. Katılımcı görüşlerine ait bazı ifadeler aşağıda sıralanmıştır:

- “genelde hayır. Çünkü çoğu hoca not ile tehdit edip bağırıp çağırıyor, bazıları da trip atıyor” (Ö57, E)
- “... bize ders anlatacaklarına dışarıda sinirlenip etkilenip bize bağırıyorlar. Egolarını tatmin etmeye çalışıyorlar (Ö38, E)
- “Çoğu öğretmeni sınıfı yönetmede başarılı bulmuyorum. Çünkü öğretmen olmak için neler yaşayabileceğinizi bilmemiz gerek ve karşınızdakinin sizden küçük olduğunu hatırlamanız gerek. Düzen oluşturması, sadece kendi dersini düşünmesi gerek. Derste öğrencilere küsüp ders işlemek demek değildir...” (Ö49, K)
- “... duygusal emek hiç yok, sınıfa öyle gelip gidiyorlar” (Ö77, E)
- “... sınıfı susturamıyorlar...” (Ö61, K)

3.4. Ortaöğretim 11. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlerini Sınıf Yönetiminde Neden Başarılı Bulduklarına İlişkin Görüşleri

Ortaöğretim 11. Sınıf öğrencilerinin öğretmenlerini sınıf yönetiminde neden başarılı bulduklarına ilişkin veriler incelenmiş, katılımcıların öğretmenlerini sınıf yönetiminde neden başarılı bulduklarına ilişkin görüşleri tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5. Ortaöğretim 11. sınıf öğrencilerinin öğretmenlerini sınıf yönetiminde neden başarılı bulduklarına ilişkin görüşlerine ait frekans dağılımları

Sınıf yönetiminde öğretmenlerin başarılı bulunma nedenleri	f
Sınıfa hâkim olma	23
Sevgi ortamı oluşturma	6
Fazla emek harcama	20
Öğrenci fikirlerine saygı	1
Empati kurma	2
Tecrübe	30
Deneyim	27
Öğrencilerin sorun çıkarmaması	4
Sınıfı bütün olarak ele alma	3
Öğrencileri yakından tanımak	17
İşinin bu olduğu için başarılı olması	2
Etkinlikler düzenlemeleri	2
Eğlenceli olmaları	9
Samimi olmaları	11
Toplam	157

Tablo 5’de Ortaöğretim 11. sınıf öğrencilerinin öğretmenlerini sınıf yönetiminde neden başarılı bulduklarına ilişkin görüşlerine ait frekans dağılımları verilmiştir. Tablo 5’de ki katılımcı görüşleri incelendiğinde katılımcıların, 30’unun tecrübe, 27’sinin deneyim 23’ünün sınıfa hakim olma, 20’sinin fazla emek harcama, 17’sinin öğrencileri yakından tanıma, 11’inin samimi olması, 9’unun eğlenceli olması, 6’sının sevgi ortamı oluşturma, 4’ünün öğrencilerin sorun çıkarmadığını ifade etmesi, 3’ünün sınıfı bütün olarak ele alması, 2’sinin empati kurması, 2’sinin İşinin bu olduğu için başarılı olması, 2’sinin etkinlikler düzenlemesi ve 1’inin ise öğrenci fikirlerine saygılı olması gibi nedenlerden dolayı öğretmenlerini sınıf yönetiminde başarılı bulduklarını ifade ettikleri görülmektedir. Katılımcı görüşlerine ait bazı ifadeler aşağıda sıralanmıştır:

- “bazı öğretmenlerimiz sınıfı çok iyi yönetiyor. Çünkü sınıfa hakimler, herkesi tanıyorlar, bir öğrencinin ne düşünebileceğini az çok anlıyorlar. Böyle davranan bir öğretmen bana göre sınıfı iyi yönetebilir” (Ö1, K)
- “ ben öğretmenlerimin birçoğunu başarılı buluyorum. Dersi anlatıyorlar, arkadaş dost oluyorlar. Derste bizim başarıya ulaşmamız için çaba gösteriyorlar” (Ö29, K)
- “...çoğu derste saate bakma gereği duymadan ders bitiyor. Öğretmenlerimizin derse alakamızın artması için bir çok şey yapıyorlar ve bu konuda çok başarılılar” (Ö34, K)

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Öğretim amaçlarının gerçekleştirilmesi için; plânlama, örgütleme, uygulama ve değerlendirme işlevlerine ilişkin; ilke, kavram, kuram, model ve tekniklerin sistematik ve bilinçli uygulanması, ortaya sınıf yönetimi denilen tanımlı çıkarmaktadır (Başar, 2003). Sınıf yönetimi, öğretmenliğin gerektirdiği kişisel ve mesleki yeterliklerin sınıf ortamına yansıtılarak öğrenme öğretme sürecinin gelişimine katkı sağlanmasını içermektedir (Kansızoğlu ve Şama, 2015). Sınıf yönetiminin ne olduğu ve öğretmenlerin sınıf yönetiminde başarılı olup olmadıklarına ilişkin 11. sınıf ortaöğretim öğrencilerinin görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu araştırmadan elde edilen bulgulardan hareketle sonuçlar aşağıda sıralanmaktadır.

11. sınıf öğrencilerinin sınıf yönetiminin ne olduğuna ilişkin görüşleri, sınıfın değer sisteminin kurulması ve yaşatılması kategorisi altında 30, amacı gerçekleştirme kategorisi altında 42, uyum ve entegrasyon kategorileri altında ise 45 kod olmak üzere toplamda 117 kodla 4 kategori altında toplanmıştır. Değer sisteminin kurulması ve sürdürülmesi kategorisi sınıf yönetiminin etkililiği modeline göre, sınıfın davranış düzenini geliştirmeye yakından ilişkili olup, temaları rol, sınıfa bağlılık, motivasyon, öğrenci ve öğretmene ait kimlik ve sınıfa ait olma duygusu olarak ele alınmıştır. Bu kategoriye göre öğrenciler sınıf yönetimini tanımlarken, liderlik, emek, tecrübe, baba, yöneticilik, otorite, saygı, öğrencileri tanımak, öğrenci ile oluşan bağ, yönetilen topluluğu kurtarmak, empati gibi özellikler üzerine durmuşlardır. Amacı gerçekleştirme kategorisi, plan program etkinliklerinin yapılması ve zaman düzenine yönelik etkinliklerin oluşturulmasına bağlıdır. Plan- program etkinliklerinin temaları başarı, verimlilik, kaynak edinimi ve sınıfın fiziksel düzeni; zaman düzenine yönelik etkinliklerin temaları ise etkenlik ve kalite olarak ele alınmıştır. Bu kategoriye göre öğrenciler sınıf yönetimini tanımlarken, önemseme, ders işleyişi, katılım, temizlik, düzen, organizasyon, kontrol, mutlu ve sağlıklı ders işleme ve kurallar gibi özellikler üzerine durmuşlardır. Bu noktada sınıf yönetimi tanımları incelendiğinde, sınıf yönetimi tanımlarının çeşitli olmakla birlikte genellikle düzeni sağlamak, öğrencileri meşgul etmek veya onların birlikte çalışmalarını sağlamak için öğretmenler tarafından yapılan etkinlikleri içerdiği görülmektedir (Emmer ve Stough, 2001). Sınıf organizasyonu, sınıfın amacına ulaşabilmesi için ihtiyaç duyduğu araçlarla donatılması anlamına gelmektedir (Karaçalı, 2006). Sınıfın diğer sınıflara, okula ve çevreye uyum gösterebilmesi *uyum* kategorisi; sosyal dayanışma etkeni ise *entegrasyon* kategorisi ile ilişkilendirilmiştir. Hem uyum boyutu hem de entegrasyon kategorilerinin sosyal ilişkilerle, sosyalleşme ve sosyal dayanışma ile ilgili olması nedeni ile bu kategoriler, sınıfın ilişki düzenini oluşturmakla yapılandırılmıştır. Uyum kategorisinin sınıf yönetiminin etkililiğini yansıtan temaları değişim, uyabilme; entegrasyon kategorisinin temaları ise çatışma, iletişim ve iklim olarak ele alınmıştır. Bu kategoriye göre öğrenciler sınıf yönetimini tanımlarken karar alma, huzur, son söz, uyum, sınıf adına tutmak, istenmeyen davranış, söz geçirmek, iyi bir iletişim gibi özellikler üzerine durmuşlardır. Başarılı bir sınıf yönetimi oluşturmak için öğretmenler öğrencilerin sevgi ve saygısını kazanmalı; tutarlı, inandırıcı ve güvenilir olmalı; öğrencilerin öğrenmelerinden sorumlu olmalı; öğrenmenin değerini bilmelidir (Sarı ve Dilmaç, 2004). Paliç ve Keleş'in (2011) ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde çalışan öğretmenlerin sınıf yönetimine ilişkin görüşlerini araştırdıkları çalışmalarında da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Söz konusu çalışmada öğretmenlerin sabır ve empati gibi kişisel; alan bilgisi, teknolojiye faydalanma ve iletişim becerisi gibi meslekî özellikleri de sınıf yönetiminde gerekli gördükleri tespit edilmiştir. Selimhocaoglu'ya (2004) göre de başarılı, mutlu, girişken, kendisiyle barışık, yaratıcı bireyler yetiştirilmesi için öğretmenlerin sınıfta sevgi, saygı, hoşgörü ve güven gibi değerlere dayalı bir iletişim ortamı oluşturmaları gerekmektedir. Yine, Kılıç ve Aydın (2016)' a göre öğretmenler öğrencilerin sınıfta kendilerini rahat hissedebilmeleri için öncelikle öğrencilerine değer vermelidirler. Daha sonra öğrencilerin kendilerine olan güvenlerini geliştirmek, onlara karşı samimi olmak gibi davranışlarda bulunmasıdır. Kılıç ve Aydın'ın bu görüşü araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir. Bu sonucu destekleyen diğer bir araştırmaya göre öğretmenlerin, sınıf yönetimini sağlamak için disiplin ögesini etkin bir şekilde kullandıkları görülmektedir (Duman, Gelişli ve Çetin, 2004).

Araştırmanın diğer bir sonucuna göre, 11. sınıf öğrencilerinin, öğretmenlerini azarlama, öğrenciyi tanıma, kontrol sağlama, katı kurallar, tahtanın önünden ayrılmama, lakap takma, gürültü ve notla tehdit etme gibi nedenlerden dolayı sınıf yönetiminde başarısız buldukları görülmektedir. Öğretmenler sınıfta farklı roller üstlenirler. Bunların en önemlisi de şüphesiz ki "sınıf yöneticisi" rolüdür. Kötü şekilde yönetilen bir sınıfta etkili bir öğrenme ve öğretmenin gerçekleşebilmesi olası değildir (Kansızoğlu ve diğerleri, 2015). Sınıf içinde gerçekleşen davranışların ders amaçlarına uygun hale getirilmesinden ve öğrenme yaşantılarının düzenlenmesinden bu noktada sorumlu olan kişi öğretmendir ve etkili bir sınıf yönetimi, etkili öğretmen özellikleriyle sağlanabilmektedir (Başar, 2009). Etkili bir sınıf yöneticisi olarak öğretmenden sınıfı eğitim için hazırlaması, sınıf kural ve süreçlerini belirleyerek öğretimi düzenleyip sürdürmesi ve öğrencilerin uygun davranmasını sağlaması beklenir (Sarı ve Dilmaç, 2004).

Araştırmanın son sonucu ise, 11. sınıf öğrencilerinin çoğunun, tecrübe, deneyim, sınıfa hakim olma, fazla emek harcama, öğrencileri yakından tanıma, samimi olma, eğlenceli olma, sevgi ortamı oluşturma, öğrencilerin sorun çıkarmadığını ifade etme, sınıfı bütün olarak ele alma, empati kurma, İşlerinin bu olduğu için başarılı olma, etkinlikler düzenleme ve öğrenci fikirlerine saygılı olma gibi nedenlerden dolayı öğretmenlerini sınıf yönetiminde başarılı bulduklarını ifade ettikleri üzerine odaklanmaktadır. Sınıf yönetimi, sınıfın karmaşıklığını ve çeşitliliğini eşgüdümleyen, öğrenme çevresini daha etkili bir şekilde oluşturan bir yöntem olup sınıftaki uygulamaların tümüyle ilişkilidir. Bu uygulamaların hazırlayıcısı ve yönlendiricisi olarak öğretmen davranışları, öğrenme hedeflerine ulaşmada önemli bir etkindir (Köse, 2010). Özcan (2009) çalışmasında, her öğrencinin derse karşı aynı ilgi ve isteği

duymayabileceğini, bu nedenle öğretmene düşen görevin mümkün oldukça derse karşı ilgi çekici etkinlikler düzenlemek olduğunu ifade etmektedir. Osher ve diğerlerine (2010) göre etkili sınıf yönetimini gerçekleştirmek isteyen öğretmenler öğrencileri için iyi planlanmış, ilginç ve iyi yönetilen etkinlikler düzenlemelidir. Yine Doğan, Uğurlu ve Karakaş (2014), ilköğretim sınıf ve branş öğretmenleri ile yürütülen benzeri bir çalışmada da, “öğretmenin planlı derse girmesi ve öğretim programlarını takip etmesi”, “alınan kararlarda öğrenci fikirlerinin alınması” ve “öğretmenin dersi anlatırken kullandığı yöntem ve tekniklerin zenginliği” gibi özelliklerin sınıf yönetimini olumlu etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

EXTENDED ABSTRACT

The model of Classroom Management Effectiveness which based on the result of the survey (Karlı,) developed by Güven (2012) for determining and assessing managerial effectiveness in the class with students and teachers and working groups as individuals in class management by merging the dimensions are formed by a combination of with effectiveness dimensions, purpose realization, establishment and maintenance of the value system, adaptation and integration.

Purpose of the research

The purpose of this research is to reveal the views of the 11th grade secondary school students as to what classroom management is and whether teachers are successful or not in classroom management.

Method and Sample of Research

In the research, the qualitative research design is used. Depending on the purpose of the research, the sample of the research was selected as the typical case sampling. The sample of the study is occur of 91 eleven primary school students studying in four different secondary education institutions.

Preparation of Data Collection Tool and Collection of Data

In this study, a semi-structured interview form was used to collect data. The interview form consists of two parts. The first part contains the personal information of the participants, and the second part contains 5 open-ended questions. Data collected in the study were analyzed using a content analysis technique, which is a holistic technique that is interrelated and structured in a certain logical relationship. The aim of the content analysis is to obtain systematic data about the contents of the data obtained from the participants in the direction of the research question and to make reproducible deductions from this data (Gökçe, 2006). In the research, the sequence of analysis of the data, the reading of the answer given to the question concerned, the page numbering on each sheet, the naming and coding, the sorting and the category development.

DISCUSSION AND CONCLUSION

From the findings obtained from the research;

- The opinions of 11th grade students about classroom management are collected under 4 categories with a total of 117 codes including 30 codes under the establishment and maintenance of the value system of the class and 42 codes under the adaptation and integration categorization categories.
- 11th grade students thinks thattheir teacher have failed in classroom management due to reasons such as reprimanding their teachers, recognizing students, providing control, strict rules, not leaving the front of the board, nicknames, threatening with noise and note,
- for the most of the 11th grade students their teacher theysucces because have experience in the classroom as a whole, empathy, experience, experience, dominance of the class, overworking, knowing students closely, being sincere, having fun, creating a love environment, and that they expressed their success in classroom management for reasons such as being successful, organizing activities and respecting student ideas.

Kaynaklar

Ağaoğlu, E. (2008). Sınıf yönetimi ile olgular, *Sınıf Yönetimi* (ed. Zeki Kaya, 8.baskı), Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Aybek, B. (2007). Eleştirel Düşünmenin Öğretiminde Öğretmenin Rolü, *Üniversite ve Toplum*, 7(2), 1-12.

Başar, H. (2003). *Sınıf yönetimi* (10. Baskı), Ankara: Anı yayıncılık

- Başar, H. (2009). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Başaran, Y. (2017). Sosyal bilimlerde örnekleme kuramı, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 5, Sayı: 47, s. 480-495
- Bursalioğlu, Z. (2002). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış* (12.baskı), Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Celep, C. (2008). *Sınıf yönetiminde kuram ve uygulama* (3.baskı), Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry & research design choosing among five approaches*, USA : Sage Publishing.
- Doğan, S., Uğurlu, C.T. ve Karakaş, H. (2014). Etkili Sınıf Yönetimi Uygulamalarına ilişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 13 (4): 1097-1119
- Duman, T , Gelişli, Y , Çetin, Ş . (2004). Ortaöğretim öğrencilerinin, öğretmenlerin sınıfta disiplin sağlama yaklaşımlarına ilişkin görüşleri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (3), 281-292
- Ersoy, F. (2016). Fenomoloji, içinde; *Eğitimde Nitel araştırma desenleri*, (edt. Ahmet Saban ve Ali Erosy) Ankara: Anı yayıncılık.
- Gökçe, O. (2006). *İçerik analizi kuramsal ve pratik bilgiler*, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Gürsel, M. (2004). Olumlu öğrenmeye uygun bir ortam oluşturma. M. Gürsel, H. Sarı ve B. Dilmaç (Editörler). *Sınıf yönetimi*, Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları
- Güven, S. (2012). *İlköğretimde sınıf yönetiminin etkililiği*, Çanakkale onsekiz mart üniversitesi, eğitim bilimleri enstitüsü, yayımlanmış doktora tezi, Çanakkale
- Halstead, M. & Taylors, M.(1996). *Values in education and education in values*. Rotledge: Falmer Press
- Kansızoğlu, H.B ve Şama, E. (2015) Türkçe öğretmeni adaylarının sınıf yönetimine ilişkin görüşleri, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt/Volume: 12, Sayı/Issue: 31, s. 149-165
- Karaçalı, A. (2006) Sınıf yönetimini etkileyen fiziksel değişkinlerin değerlendirilmesi, *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, 145-155
- Karslı, M. D. (2004). *Yönetimsel etkililik*, Ankara:Pegema Yayıncılık.
- Köse, E. Ö. (2010). Sınıf yönetimine yönelik öğretmen adaylarının görüşleri, *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:03 No:39 Syf: 20-27
- Osher, D., Bear, G.G., Sprauge, J.R., ve Doyle, W. (2010). How can we improve school discipline?, *Educational researcher*, 39 (1), 48 – 58
- Özan, M. B. (2009). Öğretmenlerin uyguladıkları sınıf yönetimi kuralları hakkında öğrenci görüşleri, *e-Journal of New World Sciences Academy*, 4(2), 1306- 1311.
- Patton, M.Q. (2002) *Qualitative Research of evaluation methods* (3rd edition), USA: Sage Publication.
- Punch, K.F. (2005) *Introduction to social research* (2nd edition), USA: Sage Publication.
- Selimbocaoğlu, A. (2004). İletişim ve sınıf içi iletişimin önemi. 13. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kurultayı (6-9 Temmuz). İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.

- Paliç, G. ve Keleş, A. (2011) Sınıf yönetimine ilişkin öğretmen görüşleri, *Educational Administration: Theory and Practice*, Vol. 17, Issue 2, pp: 199-220
- Saban, A. ve Ersoy, A. (2016) Eğitimde nitel araştırma desenler, Ankara: Anı yayıncılık.
- Sarı, H. ve Dilmaç, B. (2004). Sınıf yönetiminin temelleri. M. Gürsel, H. Sarı ve B. Dilmaç (Editörler). *Sınıf yönetimi*. Konya: Eğitim Kitabevi,
- Taşdemir, M . ve Taşdemir, F. (2016). Öğretmen Adaylarının Bilimsel Araştırma Kavramına Yükladıkları Metaforlar, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, Cilt 17, Sayı 1, Sayfa 419-438.
- Toprakçı, E. (2017). *Sınıf yönetimi* (3. Basım), Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Uğurlu, C. T., Doğan, S. ve Karakaş, H. (2013). Etkili sınıf yönetiminde öğretmen davranışları: nitel bir çalışma. XII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Aydın, Türkiye, 23-25 Mayıs